

POČETAK DJELOVANJA JAVNIH BILJEŽNIKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ivica Crnić, dipl. iur. *

UDK 347.961.1(497.5)

Stručni rad

Primljeno: listopad 2009.

Radikalna reforma pravnog sustava u Republici Hrvatskoj, nakon državno-pravnog osamostaljenja, koja se ogledala i u donošenju propisa o trgovačkim društvima, novom uređenju imovinskih i vlasničkih odnosa, potrebi prenošenja nekih upravnih i sudskih funkcija na druga tijela, nametnula je potrebu za ponovnom uspostavom javnog bilježništva kao posebne javne službe u Republici Hrvatskoj.

Zajedničkim nastojanjima Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske i brojnih pravnih stručnjaka i znanstvenika izvan te institucije pripremljen je Zakon o javnom bilježništvu kao pravna osnova te nove javne službe. Javno bilježništvo i danas ostvaruje svoje zadaće upravo na zasadama toga propisa i niza podzakonskih akata koji su slijedili.

Zakon o javnom bilježništvu donesen je 1993., a njegova je primjena počela 1. listopada 1994. Taj je propis bio nužan i zbog toga što je 1. siječnja 1995. počela i primjena Zakona o trgovačkim društvima.

Zakonodavac se opredijelio za takozvani čisti latinski, tip javnog bilježništva, koji je zastupljen u većini zemalja koje u svijetu imaju taj institut. On podrazumijeva samostalnost odnosno odvojenost poslova javnog bilježništva od poslova odvjetništva.

Prvi javni bilježnici položili su prisegu 18. studenoga 1994., kada su im predane i povelje o postavljenju na tu odgovornu javnu dužnost.

Ovim tekstom želi se podsjetiti na osnivanje i početak rada javnobilježničke službe u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: javno bilježništvo, notarijat, komora, uspostava javnog bilježništva u Republici Hrvatskoj, trgovačka društva.

---

* Ivica Crnić, dipl. iur., odvjetnik iz Zagreba, Gornji prečac 8, Zagreb

1. UVOD

Republika Hrvatska državnopravnim osamostaljenjem (8. listopada 1991.), odnosno raskidom državnopravnih sveza na temelju kojih je zajedno s ostalim republikama i pokrajinama tvorila bivšu SFRJ, postala je suverena i neovisna država. Kao država, s vlastitim međunarodnim subjektivitetom, imala je punu slobodu uređivanja svoga pravnog poretka. Radikalna reforma pravnog sustava u Republici Hrvatskoj, nakon državnopravnog osamostaljenja, ogledala se i u donošenju propisa o trgovačkim društvima, novom uređenju imovinskih i vlasničkih odnosa, potrebi prenošenja nekih upravnih i sudskih funkcija na druga tijela. To je nametnulo i potrebu za ponovnom uspostavom javnog bilježništva kao posebne javne službe u Republici Hrvatskoj.

Ta služba nastala je za vrijeme obrambenoga Domovinskoga rata za slobodu Republike Hrvatske. Zato je trebalo mnogo volje i snage, u takvim teškim uvjetima, stvarati potpuno novi pravni sustav, zasnovan na stoljetnim hrvatskim pravnim tradicijama, ali i na zasadama modernog, prije svega, europskog prava. Tu se činjenicu ne bi trebalo zaboravljati kad se ocjenjuju propisi i akcije koji su od 1992. do 1995. poduzimani u cilju stvaranja te pravne institucije.

U tim tako burnim i promjenama podložnim vremenima mnogo su se pitali: zašto i čemu javno bilježništvo? Odgovor je bio u činjenici da u razvijenim zemljama s dugom demokratskom tradicijom i tržišno usmjerenim gospodarstvom nije moguće zamisliti funkcioniranje gospodarstva bez javnog bilježništva. Uvođenjem javnog bilježništva Republika Hrvatska je i u tom dijelu pravnog sustava postala prepoznatljiva svijetu. Javno bilježništvo je, naime, služba koja djeluje u oko stotinjak zemalja širom zemaljske kugle.

Zakon o javnom bilježništvu donio je Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici održanoj 29. srpnja 1993. godine. Taj je zakon objavljen u Narodnim novinama br. 78. od 25. kolovoza 1993. godine, a stupio je na snagu 2. rujna 1993. godine. Bilo je određeno da će se početi primjenjivati od 31. ožujka 1994. Zakonom o izmjeni Zakona o javnom bilježništvu (Narodne novine br. 29/1994.), koji je stupio na snagu 11. travnja 1994. godine, rok za primjenu Zakona o javnom bilježništvu pomaknut je na 1. listopada 1994. godine.

Zakonodavac se opredijelio za takozvani čisti *latinski tip* javnog bilježništva, koji je zastupljen u većini zemalja koje u svijetu imaju taj institut. On podrazumijeva samostalnost odnosno odvojenost poslova javnog bilježništva od poslova odvjetništva. Iskustva većine zemalja koje imaju *latinski tip* javnog bilježništva pokazuju prednosti tako postavljene ove javne službe.

U svijetu ta je služba poznata pod nazivom *notarijat*. Naziv *bilježnik* ili *notar* potječe od latinske riječi *notarius*, što znači pisar. Uobičajeni je naziv *javni bilježnik - notarius publicus* (engl. *notary public*, njem. *Notariat*).

Razdoblje od dana stupanja na snagu pa do dana početka primjene toga Zakona naizgled je bilo dugo. Međutim, u međuvremenu valjalo je donijeti i niz podzakonskih akata, pripremiti posebne tečajeve na kojima će se pripremati kandidati za polaganje javnobilježničkog ispita, održati ispite i zatim, nakon natječaja, imenovati prve bilježnike.

Ministarstvo pravosuđa, kao nosilac poslova u pripremi ovog propisa, naišlo je na suradnju istaknutih pravnih stručnjaka i znanstvenika izvan državne uprave. U tom smislu osobito je vrijedno zabilježiti doprinos koji je pri uobličavanju radnog teksta Zakona dao dr. sc. Mihajlo Dika, profesor Pravnoga fakulteta u Zagrebu. Smatramo to vrijednim istaknuti sada kad bilježimo 15. obljetnicu rada te službe.

Kao ministar pravosuđa sudjelovao sam u pripremama za donošenje Zakona o javnom bilježništvu iz 1993. Donio sam i više podzakonskih akata vezanih uz primjenu toga Zakona a sudjelovao sam u ispitnoj komisiji i u organizaciji te nove javne službe.

Ovim tekstom želimo podsjetiti na neka zbivanja vezana uz to, kao i na pravne stručnjake i znanstvenike koji su bili angažirani u pripremi i početku provedbe tog zakona, podzakonskih propisa ali i organizaciji same službe. Time autor nikako ne želi umanjiti mogući doprinos i drugih stručnjaka koji su sudjelovali u tom zahtjevnom poslu, a koji ovdje nisu poimence spomenuti, niti su ovim tekstom rečene sve činjenice o osnivanju i početku rada javnobilježničke službe u Republici Hrvatskoj.

Tijekom uspostavljanja javnog bilježništva u Republici Hrvatskoj, nije bilo mogućnosti sustavno obrađivati građu na temelju koje je nastala ova pravna institucija u našoj državi. Autor bi želio da ovaj njegov rad bude poticaj za istraživanje koje bi iz povijesne građe još određenije moglo pokazati koliko je napora bilo uloženo da se stvore temelji da ova institucija može kvalitetno i dugoročno ostvarivati zadaće koje je pred nju postavio tadašnji Sabor Republike Hrvatske donošenjem Zakona o javnom bilježništvu 1993. Smatramo da činjenicu da je bila riječ o dobrim pripremama potvrđuje i to što je u prvih 15 godina primjene Zakon o javnom bilježništvu iz 1993. pretrpio tek jednu opsežniju promjenu i to 2007. (Narodne novine br. 16/2007.). Ali ni ona nije dovela u pitanje osnove za rad javnobilježničke službe kako su bile postavljene 1993.

2. POVIJESNE CRTICE

Na području današnje Republike Hrvatske, gledajući povijesno, javno bilježništvo (notarijat) se razvijao različito. Najstariji podaci postoje za područje tadašnje mletačke Dalmacije, Istre i Primorja te područje bivše Dubrovačke Republike, gdje notarska služba postoji od 11. stoljeća pa sve do 1941., kada je ukinuta.

U ostalom dijelu Banske Hrvatske i Slavonije funkciju notarske službe obavljali su crkveni kaptoli sve do 1848. odnosno 1855., kada stupa na snagu Austrijski bilježnički red koji važi za cijelo područje današnje Republike Hrvatske i od kada povijest notarijata postaje jedinstvena za cijelo područje naše države.¹

Posebno je vrijedno uočiti da je ta služba na području većeg dijela današnje Hrvatske imala kontinuitet u cijelom tom povijesnom razdoblju.

Nakon stvaranja Nezavisne Države Hrvatske donesena je *Zakonska odredba o ukidanju javnih bilježnika od 18. travnja 1941.* (tadašnje Narodne novine br. 21/1941.). Tim Zakonom, Zakon o javnom bilježništvu Kraljevine Jugoslavije od 11. rujna 1930., objavljen u Službenim novinama Kraljevine Jugoslavije br. 220 od 26. rujna 1930. s izmjenama i dopunama stavljen je izvan snage. Svi bilježnici bili su obvezni predati sve svoje spise nadležnom kotarskom sudu u roku od osam dana. Provođenje toga zakona bilo je povjereno tadašnjem ministru pravosuđa NDH koji je naveo dva razloga za ukidanje notarske službe:

“1. Javno bilježništvo bilo je *sinekura* miljenika režima koja se dodjeljivala stranačkim ljudima kao nagrada da bi i dalje radili za interese režima.

2. Socijalni razlog otpadanja plaćanja posebne nagrade za provođenje ostavine u slučajevima prijenosa imovine s roditelja na djecu, što će besplatno obavljati sudovi, a nasljednici će plaćati samo državnu taksu”.²

Javno bilježništvo nije uspostavljeno ni u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji niti u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, u čijem je sastavu bila i Socijalistička Republika Hrvatska.

---

¹ Navedeno prema radu Zorana Jelavića, javnog bilježnika u Zagrebu pod naslovom *Kratka povijest notarijata u Hrvatskoj*, objavljenom u časopisu *Javni bilježnik*, izdanje Hrvatske javnobilježničke komore, broj 26/2007. str. 43. do 49. Taj se rad može pročitati i na internetskoj stranici te Komore. O povijesti javnog bilježništva na području Republike Hrvatske piše i Mihajlo Dika u knjizi *Zakon o javnom bilježništvu*, autora Ivica Crnića i Mihajla Dike, izdanje Organizatora d.o.o., Zagreb, 1994., str. str. 27. do 39.

² Navedeno prema radu Zorana Jelavića, *op. cit.*

Tek nakon državnopravnog osamostaljenja Republike Hrvatske stekli su se uvjeti da se u sklopu spomenute radikalne reforme pravnog sustava osnuje i počne djelovati javno bilježništvo. To je činjeno od 1992. do 1994. kad su imenovani i počeli s radom prvi javni bilježnici u Republici Hrvatskoj.

U spomenutom razdoblju prikupljani su podaci o tome kako te službe djeluju u drugim državama, kako bi se na njihovim iskustvima sagradio taj dio novoga hrvatskoga pravnog sustava. Pri tome je Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske naišlo na posebnu pomoć Ministarstva pravosuđa Republike Austrije i tamošnje notarske Komore, za što im se i ovom prigodom zahvaljujemo.

3. USTROJ I STATUS JAVNOG BILJEŽNIŠTVA

3.1. Tko su javni bilježnici

Zakonom o javnom bilježništvu (Narodne novine br. 78/1993. - dalje: ZJB/93) kao prvim Zakonom koji je u Republici Hrvatskoj nakon njezinoga državnopravnog osamostaljenja uređivao ustroj i status javnog bilježništva i njegove poslove bilo je određeno da javnobilježničku službu obavljaju javni bilježnici kao samostalni i neovisni nositelji te službe i da su to osobe od javnog povjerenja. To je njihovo jedino zanimanje tijekom vremena za koje su postavljeni (čl. 2. st. 2. i 3. ZJB/93).

Javni bilježnik nije zastupnik stranke, već njezin nepristrani povjerenik (čl. 33. st. 2. ZJB/93). Iznimno, prema čl. 4. ZJB/93, javni je bilježnik ovlašten zastupati stranke u nespornim stvarima pred sudovima i drugim javnim tijelima ako su te stvari u neposrednoj vezi s kojom njegovom ispravom. U tim slučajevima javni bilježnik ima prava i dužnosti odvjetnika.

Glede političkog djelovanja javnog bilježnika na odgovarajući se način primjenjuju pravila o zabrani političkog djelovanja sudaca (čl. 38. st. 3. ZJB/93).

3.1.1. Javnobilježnički prisjednici, zamjenici, vršitelji dužnosti javnog bilježnika i vježbenici

Navedenim zakonom određeno je i da javni bilježnik može imati i prisjednika. To je diplomirani pravnik koji je zaposlen u javnobilježničkom uredu

i koji je upisan u imenik javnobilježničkih prisjednika koji vodi Hrvatska javnobilježnička komora (dalje: Komora). Javni bilježnik je dužan omogućiti javnobilježničkom prisjedniku da radi na svim poslovima iz njegovog djelokruga. O izboru i postavljanju javnobilježničkog prisjednika odlučuje Ministarstvo, na osnovi prethodno pribavljenog mišljenja Komore i javnog bilježnika.

Javnobilježnički prisjednik ovlašten je potpisivati akte i zapisnike s napomenom da potpisuje za javnog bilježnika kod kojega radi. Svi poslovi koje obavi javnobilježnički prisjednik imaju isti pravni učinak kao da ih je neposredno obavio sam javni bilježnik. Javni bilježnik odgovara za obavljanje tih poslova.

Ako je javni bilježnik odsutan, bolestan ili je iz drugog razloga spriječen na duže vrijeme obavljati svoju službu, u poslovima iz njegovog djelokruga zamjenjuje ga javnobilježnički prisjednik. Zamjenik vodi javnobilježnički ured za račun i na trošak javnog bilježnika. Pravni odnos zamjenika i javnog bilježnika uređuje se njihovim sporazumom. Da bi zamjenik obavljao svoju službu, potrebno je prethodno odobrenje Ministarstva pravosuđa (dalje: Ministarstvo). Javni bilježnik može unaprijed prijaviti Ministarstvu ime svog prisjednika ili druge osobe koja je sposobna zamijeniti ga. I u tom slučaju javni bilježnik je dužan prijaviti Ministarstvu nastanak i prestanak potrebe zamjenjivanja.

Ako javni bilježnik umre, bude premješten, udaljen iz službe, lišen zvanja ili ako se odrekne službe, Ministarstvo će po službenoj dužnosti, nakon što o tome zatraži mišljenje Komore, odrediti vršitelja dužnosti između susjednih javnih bilježnika ili javnobilježničkih prisjednika.

Javni bilježnik može imati i vježbenika. Prigodom izbora osobito će se voditi računa o uspjehu postignutom na pravnom studiju i u dosadašnjem radu. Vrijeme provedeno u službi kod javnog bilježnika u svojstvu javnobilježničkog vježbenika izjednačava se u pogledu prava na polaganje pravosudnog ispita s odgovarajućom službom provedenom kod odvjetnika ili na sudu.

3.2. Sadržaj javnobilježničke službe

Prema osnovnom propisu čl. 2. st. 1. ZJB/93 javnobilježnička služba sastoji se u službenom sastavljanju i izdavanju javnih isprava o pravnim poslovima, izjavama i činjenicama na kojima se utemeljuju prava, u službenom ovjeravanju privatnih isprava, u primanju na čuvanje isprava, zatim novca i predmeta od vrijednosti radi njihove predaje drugim osobama ili nadležnim tijelima te u obavljanju, po nalogu sudova ili drugih javnih tijela, postupaka određenih zako-

nom. U javnobilježničku službu spada i obavljanje drugih poslova predviđenih ovim zakonom.

Temeljna je značajka javnobilježničkih isprava i njihovih otpravaka da oni imaju snagu javnih isprava, ako su prigodom njihova sastavljanja i izdavanja ispunjene bitne zakonske formalnosti. Javnobilježničke isprave mogu imati i snagu ovršnih isprava, dakle isprava na temelju kojih se može neposredno tražiti sudska ovrha, jednako kao i na temelju sudske nagodbe.

Već pri donošenju tog zakona ocijenjeno je da je javnobilježnička služba ta koja bi od sudova morala preuzeti određene postupke. Tako je, primjerice, čl. 156. ZJB/93 bilo propisano da će se ovlasti javnih bilježnika u provedbi ostavinske rasprave urediti zakonom kojim će se urediti ostavinski postupak.

3.3. Određivanje javnobilježničkih mjesta

Prema čl. 16. ZJB/93 javnobilježnička mjesta u Republici Hrvatskoj određuje Ministarstvo pravosuđa, vodeći računa o tome da na području svakog zakonom određenog suda bude najmanje jedan javni bilježnik. Budući da nisu postojale pretpostavke za osnivanje Hrvatske javnobilježničke komore, ministar pravosuđa bio je obvezan u roku od tri mjeseca po stupanju na snagu Zakona o javnom bilježništvu utvrditi Nacrt kriterija za raspored službenih sjedišta javnih bilježnika na području Republike Hrvatske i Nacrt rasporeda tih sjedišta. Nacrt kriterija za raspored službenih sjedišta javnih bilježnika i rasporeda sjedišta javnih bilježnika bio je dostavljen sudovima u Republici Hrvatskoj i nadležnim županijskim tijelima radi davanja mišljenja.³

Načelo je bilo da ako na području zakonom određenog suda ima više od 20 000 stanovnika prema posljednjem službenom popisu, na području toga suda treba, u pravilu, biti najmanje po jedan javni bilježnik za svakih započelih 20 000 stanovnika. Tada je procijenjeno da bi na području Republike Hrvatske trebalo djelovati najmanje 250 do 300 javnih bilježnika.⁴ Prilikom prisege prvih

³ O nacrtu tih kriterija bila je upoznata i šira, ponajprije pravnička javnost koja je bila pozvana i na javnu raspravu o njima. Taj je poziv primjerice bio objavljen u listu *Informativ*, broj 4183 od 9. travnja 1994. pod naslovom *Provedba Zakona o javnom bilježništvu*. Pod istim naslovom objavljen je i u časopisu *Zakonitost*, broj 4-7 iz 1993., str. 430. do 446.

⁴ Izvor: *Zakon o javnom bilježništvu - počinje provedba*, članak Ivice Crnića, tadašnjeg ministra pravosuđa Republike Hrvatske objavljen u časopisu *Privreda i pravo*, Zagreb, broj 9-

javnih bilježnika 18. studenoga 1994. taj je podatak iznesen još određenije. Rečeno je da bi prema navedenim zakonskim kriterijima na području Republike Hrvatske trebalo djelovati 305 javnih bilježnika.⁵

Prigodom određivanja broja i sjedišta javnih bilježnika Ministarstvo je, dakako, uzelo u obzir i potrebe za javnobilježničkim uslugama, te razvijenost gospodarskog i pravnog prometa.

3.4. Uvjeti za imenovanje za javnog bilježnika

Uvjeti za imenovanje za javnog bilježnika bili su propisani čl. 13. ZJB/03. Kriteriji su bili određeni *pozitivno* (st. 1. čl. 13. ZJB/93) i *negativno* kao razlog isključenja (st. 2. toga članka Zakona). Prema tom propisu:

“(1) Za javnog bilježnika može biti imenovana osoba:

1. koja je državljanin Republike Hrvatske,
2. koja ima poslovnu sposobnost i ispunjava opće zdravstvene uvjete za obavljanje sudačke službe,
3. koja je u Republici Hrvatskoj diplomirala pravni fakultet ili koja je nostrificirala svoju diplomu o završenom pravnom fakultetu izvan Republike Hrvatske,
4. koja je položila pravosudni i javnobilježnički ispit,
5. koja ima nakon položenog pravosudnog ispita najmanje pet godina radnog staža na pravnim poslovima,
6. koja je dostojna javnog povjerenja za obavljanje javnobilježničkog poziva,
7. koja se obvezala da će, ako bude imenovana za javnog bilježnika, napustiti drugu naplatnu službu ili kakvo drugo naplatno zaposlenje, ili članstvo u tijelu pravne osobe koja obavljanja kakvu gospodarsku djelatnost,
8. koja aktivno vlada hrvatskim jezikom i drugim jezikom koji je službeni na području na kojemu treba obavljati javnobilježničku službu,
9. koja može dokazati da će osigurati opremu i prostorije koji su prema kriterijima što ih je utvrdilo Ministarstvo potrebni i primjereni za obavljanje javnobilježničke službe.

10/1993., str. 615. Danas taj časopis izlazi pod naslovom *Pravo u gospodarstvu*, nakladnik Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu, Zagreb.

⁵ Izvor: članak *Prisega prvih javnih bilježnika*, časopis *Zakonitost*, Zagreb, br. 8-12. iz 1993., str. 678.

(2) Smatrat će se da ne ispunjava uvjet iz stavka 1. točke 6. ovoga članka osoba:

- protiv koje je otvorena istraga,
- koja je osuđena zbog krivičnog djela iz koristoljublja ili zbog inače nečasnog krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti, sve dok traju pravne posljedice osude,
- koja je odlukom disciplinskog tijela lišena zvanja suca, državnoga službenika, javnog bilježnika, javnobilježničkog prisjednika ili odvjetnika, dok ne prođu tri godine od dana lišenja zvanja,
- na temelju ponašanja koje je moguće opravdano zaključiti da neće pošteno i savjesno obavljati javnobilježničku službu,
- koja je prezadužena,
- koja se nalazi pod stečajem ili je glavnim dioničarem ili glavnim nositeljem osnivačkih prava pravne osobe koja je pod stečajem.”

3.5. Priprema kandidata za javne bilježnike i prvi stručni priručnici

Ministarstvo pravosuđa priredilo je posebne tečajeve radi pripreme kandidata za polaganje javnobilježničkog ispita. Tijekom tečaja, osim predavanja obavljale su se i praktične vježbe u vezi s pojedinim službenim radnjama javnih bilježnika u skladu sa zahtjevima pisanog i praktičnog dijela javnobilježničkog ispita. Pohadanje ovog tečaja nije bio uvjet za pristupanje javnobilježničkom ispitu.

Da bi se kandidatima olakšalo polaganje ispita iz te potpuno nove pravne materije, tiskan je 1994. i priručnik *Polaganje javnobilježničkog ispita*. Nakladnik je bio *Organizator* d.o.o. iz Zagreba.

Taj priručnik (zbornik radova) bio je plod potrebe da se pripremi osnovni, pregledni materijal za prve tečajeve na kojima će se pripremati kandidati za polaganje javnobilježničkog ispita, koji su organizirani u Splitu od 25. do 27. svibnja 1994. i u Zagrebu od 2. do 4. lipnja 1994. Autori toga priručnika bili su: Vlasta Birin, viša savjetnica u Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske, mr. sc. Ljubinka Kilibarda-Svedrović, viša savjetnica u Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske, Jožica Matko Ruždjak, viša savjetnica u Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske, Božidar Matovina, viši savjetnik u Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske, mr. sc. Hrvoje Momčinović, sudac Ustavnoga suda Republike Hrvatske, dr. sc. Zoran Parać, docent Pravnoga fakulteta u Zagrebu i Miroslav Šeparović, zamjenik ministra pravosuđa Republike Hrvatske.

Osim toga, 1994. iz tiska je izašla i knjiga *Zakon o javnom bilježništvu* autora Ivica Crnića, dipl. iur., tada ministra pravosuđa Republike Hrvatske i dr. sc. Mihajla Dike, profesora Pravnoga fakulteta u Zagrebu. Knjiga je sadržavala tekst Zakona o javnom bilježništvu, objašnjenja i bilješke, primjere, podzakonske akte i stvarno kazalo. Nakladnik je također bio Organizator d.o.o. iz Zagreba.

Ova su izdanja bila prvi pravni priručnici koji su stručno i znanstveno obrađivali javnobilježničku službu.

Dakako, navođenjem imena ovih pravnih stručnjaka i znanstvenika autor nikako nije imao namjeru umanjiti značenje doprinosa i drugih nastanku i početku rada javnobilježničke službe.

3.6. Javnobilježnički ispiti

Ministarstvo pravosuđa bilo je dužno organizirati prve javnobilježničke ispite u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ZJB/93.

Javnobilježnički ispit imale su ovlast polagati osobe koje su imale položen pravosudni ispit i koje su nakon polaganja toga ispita radile dvije godina na pravnim poslovima u pravosuđu odnosno tri godine na drugim pravnim poslovima.

Okviri toga ispita određeni su člankom 170. stavak 2. ZJB/93. Javnobilježničkim ispitom provjeravalo se poznavanje pravnih propisa koji uređuju javnobilježničku službu, ovjera i legalizacija isprava u odnosima s međunarodnim elementom, trgovačka društva, zemljišnoknjižni postupak, upis u sudski registar, nasljedno, obiteljsko i stvarno pravo, izvanparnični i izvršni postupak. Prigodom određivanja sadržaja javnobilježničkog ispita imao se na umu sadržaj pravosudnog ispita, kako bi se izbjeglo ponovno polaganje pravne građe koja je bila obuhvaćena pravosudnim ispitom. Javnobilježnički ispit sastoji se od pisanog i usmenog dijela. Sadržaj javnobilježničkog ispita pobliže je bio uređen Pravilnikom o javnobilježničkom ispitu koji je donio ministar pravosuđa (Narodne novine br. 38/1994.).

Na organizaciju načina izvođenja javnobilježničkog ispita na odgovarajući su se način primjenjivale odredbe o pravosudnom ispitu.

3.7. Natječaj za imenovanje javnih bilježnika

Postupak imenovanja javnih bilježnika bio je uređen čl. 14. ZJB/93. Ovlast imenovanja javnih bilježnika dana je ministru pravosuđa (dalje u tekstu:

ministar) nakon provedenog natječaja. Rješenje ministra je konačno. Protiv takvog rješenja osigurana je sudska zaštita, jer je bilo određeno da nezadovoljni kandidat može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Ministarstvo je bilo dužno raspisati prvi natječaj za imenovanje javnih bilježnika u roku od mjesec dana nakon što javnobilježnički ispit položi najmanje deset kandidata. Ministarstvo je imalo ovlast raspisivati i provoditi natječaje za imenovanje javnih bilježnika sve do ustanovljenja Komore. Nakon ustanovljenja Komore natječaj za imenovanje javnih bilježnika provodit će Komora, na osnovi naloga Ministarstva. Natječaj mora biti objavljen u Narodnim novinama, a rok prijave ne smije biti kraći od 30 dana.

Nakon prvog natječaja u gotovo svim većim gospodarskim sjedištima Republike imenovani su javni bilježnici. Manje zanimanje za javnobilježničku službu tada je bilo u manjim sredinama.

Početak rada javnih bilježnika omogućio je i primjenu novog, kapitalnoga hrvatskog Zakona o trgovačkim društvima koja je počela 1. siječnja 1995. (Narodne novine br. 111/1993.).

3.8. Prisega prvih javnih bilježnika

Nakon imenovanja javni je bilježnik bio dužan položiti prisegu, a ministar pravosuđa mu je predao i povelju o postavljenju.

Prvi javni bilježnici položili su prisegu 18. studenoga 1994., kada su im predane i povelje o postavljenju na tu odgovornu javnu dužnost. Svečanost je održana u prostorijama Starogradske vijećnice Grada Zagreba na Gornjem gradu. Tada je na tu dužnost postavljeno 139 javnih bilježnika.⁶ To su bili: Damir Andrašić (*Zagreb*), Jasminka Ankon (*Zagreb*), Ivanka Antić (*Vrbovsko*), Marija Baković (*Zagreb*), Zvonimir Bartolek (*Zlatar*), Rankica Benc (*Varaždin*), Vedrana Bilan (*Split*), Marija Blečić (*Buzet*), Koko Boras (*Crikvenica*), Jadranka Borčić (*Rijeka*), Mirjana Borić (*Osijek*), Miroslav Bračun (*Slavonski Brod*), Ivan Bradarić (*Split*), Zvonimir Budimir (*Omišalj*), Mladen Burec (*Zagreb*), Lucija Carić (*Dubrovnik*), Krešimir Copic (*Dugo Selo*), Jasenka Crnčec (*Čakovec*), David Crnov (*Đakovo*), Franko Čerin (*Pula*), Vesna Čuzela (*Rijeka*), Zorka Čavajda

---

⁶ Izvor podataka: spis HJK-O-264/09 i članak pod naslovom *Prisega prvih javnih bilježnika*, časopis *Zakonitost*, Zagreb, br. 8-12 iz 1993., str. 680. - 682.

(Zagreb), Biserka Čmrlec-Kišić (Varaždin), Mladen čop (Daruvar), Ivan Čubelić (Sisak), Marina Dabelić (Zagreb), Vladimir Delonga (Sinj), Nenad Dolinar (Zagreb), Melanija Duić (Varaždin), Iva Dujmović (Zagreb), Dragica Dumančić (Osijek), Pero Džankić (Zagreb), Dino Đurđević (Donji Miholjac), Dubravka Filipović-Kovačić (Virovitica), Zdenko Frid (Zagreb), Alemka Gajski (Zagreb), Milan Glibota (Zagreb), Darija Grigillo-Ramljak (Zadar), Dubravka Grladinović (Zagreb), Valentin Habuš (Prelog), Iva Hanžeković (Zagreb), Željka Horvat-Pernar (Zagreb), Anica Hukelj (Zagreb), Ante Ilić (Zagreb), Marija Ivančić (Split), Branko Jakić (Zagreb), Gordana Jakobović (Zagreb), Nataša Jelić-Veršić (Križevci), Marijan Jurić (Zagreb), Stipe Juroš (Imotski), Nevenka Kekez (Split), mr. Jadranka Knego-Rogina (Zagreb), Alkica Kolega-Zubčić (Zadar), Zvonimir Koporčić (Slavonski Brod), Dubravka Koretić (Vrbovec), Tatjana Kovačev (Osijek), Denis Krajcar (Pula), Borica Kovačević (Split), mr. Ante Kravar (Umag), Marija Kustić (Bjelovar), Renata Kutija-Kušpilić (Zagreb), Krešimir Kuzle (Kastav), Ervin Kuzmanić (Split), Dušan Kvartuč (Biograd na Moru), Ilinka Lisonek (Zagreb), Vera Lovrović (Rijeka), Ivo Luketić (Veliki Zdenci), Ivan Macinić (Poreč), Jagoda Makelja (Split), Ljiljanka Malenica (Šibenik), Vera Marčina (Zadar), Vladimir Marčinko (Zagreb), Ivan Marković (Zagreb), Božo Marković (Mali Lošinj), Ivan Marodi (Čakovec), Željka Maroslavac (Zagreb), Igor Martinović (Zagreb), Vlatko Martinović (Zagreb), Jožica Matko Ruždjak (Zagreb), Toma Matković (Split), Mladen Matoš (Zagreb), Radosna Mavrinac (Viškovo), Neven Medić (Omiš), Nives Mirčetić (Zagreb), Pavica Mišković (Zadar), Kornelija Modrušan (Zagreb), Anđelko Mrkša (Sisak), Maja Muhvić (Krk), Nevenka Osmanović (Bjelovar), Velibor Panjković (Rijeka), Darko Paravić (Krašica), Ivan Parlov (Zagreb), Irma Pavelić (Zagreb), Zdenka Pavelić-Musa (Osijek), Lidija Pejović-Fumić (Zagreb), Vlasto Podgajski (Zabok), Lucija Popov (Zagreb), Mirjana Popovac (Split), Mandica Popović (Valpovo), Vesna Pučar (Zagreb), mr. Zoja Puljiz (Split), Branka Rački (Sv. Ivan Zelina), Kruno Radašić (Ludbreg), Ivan Rajčić (Split), Branko Ranogajec (Zagreb), Pavao Ratinčević (Đakovo), Zvijezdana Rauš-Klier (Ludbreg), Paško Repušić (Imotski), Mira Rubić (Split), Anđelka Smojver-Bašić (Rijeka), Olga Sokolić-Ožbolt (Rijeka), Anđelko Stanić (Dubrovnik), Joško Stanojević (Split), Duško Sudar (Zagreb), mr. Ljubinka Svedrović-Kilibarda (Zagreb), Nada Šagi-Beldar (Varaždin), Vladimir Šarčević (Zagreb), Stjepan Šaškor (Zagreb), Zlatko Šimašek (Našice), Lada Škaričić-Sinčić (Zagreb), Senija Škrinjar (Zagreb), Nataša Šuran (Rijeka), Vesna Šveговиć (Rijeka), Nikola Tadić (Zagreb), Anton Udovičić (Buje), Rita Udovičić (Labin), Jagoda Vajdić-Sevšek (Varaždin), Katica Valić (Zagreb), Nikša Viđen (Dubrovnik), Srećko Vištica (Split), Stjepan Volarić

(*Jastrebarsko*), Vlasta Vranešić (*Zagreb*), Ignac Vuger (*Sesvete*), Radoslav Vuković (*Omiš*), Vojislav Vuletin (*Šibenik*), Slobodan Zlokić (*Split*), Jasna Zorić (*Zagreb*), Janko Žitko (*Zagreb*) i Nedjeljko Žužul (*Zagreb*).

4. JAVNOBILJEŽNIČKI POSLOVI

Zakon o javnom bilježništvu iz 1993. sadržavao je i posebne odredbe o ovlastima i poslovanju javnih bilježnika (čl. 53. - 113. ZJB/93.).

To su bili sljedeći poslovi: 1. javnobilježnički akti o pravnim poslovima, 2. posvjedočenje (potvrđivanje) činjenica i izjava, 3. izdavanje otpravaka, potvrda (svjedodžbi, uvjerenja), prijepisa i izvoda i 4. preuzimanje isprava, novca i vrijednosnih papira radi čuvanja i predaje

U ovom radu prikazujemo neke od tih instituta onako kako su u literaturi tada bili predstavljeni javnosti.⁷

4.1. Prisilna izvršnost javnobilježničkog akta

Prema članku 54. ZJB/93 javnobilježnički akt imat će pod određenim uvjetima i snagu izvršne isprave, tj. snagu sudske presude ili nagodbe. Javnobilježnički akt bit će izvršna isprava ako je u njemu utvrđena određena obveza na činidbu o kojoj se stranke mogu nagoditi i ako sadrži izjavu obveznika o tome da se na temelju tog akta može radi ostvarenja dužne činidbe, nakon dospelosti obveze, neposredno provesti prisilno izvršenje.

Takvu pravnu snagu imat će npr. javnobilježnički akt kojim se određena osoba obvezala ispuniti neku novčanu obavezu (zajam, kredit ili sl.). Isti učinak imala bi i privatna isprava takvog sadržaja na kojoj je javni bilježnik ovjerio potpis dužnika. Ako privatna isprava ne sadrži izjavu o pristanku dužnika da se neposredno na osnovi nje može tražiti prisilno izvršenje, takvu izjavu može u privatnu ispravu, uz pristanak stranaka, unijeti javni bilježnik prigodom ovjere potpisa dužnika. Izvršnost javnobilježničkog akta moći će se pobijati po odredbama Zakona o izvršnom postupku.

---

⁷ Izvor: članak pod naslovom *Javno bilježništvo - nova pravna institucija*, autora Ivice Crnića, objavljen u časopisu *Računovodstvo i financije*, Zagreb, broj 10/1993., str. 103. - 105.

4.2. Posvjedočenje (potvrđivanje) činjenica i izjava

Javni bilježnik ovlašten je izdavati potvrde koje imaju dokaznu snagu javne isprave.

Tako je javni bilježnik ovlašten ovjeravati izvode iz trgovačkih i poslovnih knjiga. Pri toj ovjeri javni bilježnik će usporediti izvod s odnosnim stavkama izvorne knjige i napisati na izvodu klauzulu ovjere s primjedbom da se izvod potpuno slaže s odgovarajućim stavkama izvorne knjige. U izvodu će se naznačiti datum pregleda trgovačke odnosno poslovne knjige. Ovjera izvoda će se, pak, zabilježiti u poseban javnobilježnički upisnik.

Javni bilježnik ovlašten je ovjeravati i prijevode, potpise. Također je ovlašten izdati potvrdu o ovlasti za zastupanje ako ta ovlast proizlazi iz trgovačkog ili sličnog registra. Takva potvrda ima istu dokaznu snagu kao i potvrda registarskog suda. Jednako tako ovlašten je izdavati i potvrde o postojanju ili sjedištu neke pravne osobe, o promjeni tvrtke, o statusnim promjenama ili drugim pravnovažnim činjenicama ako one proizlaze iz kojeg javnog registra.

4.3. Potvrđivanje zaključaka skupština i sjednica drugih tijela

Javni bilježnik može biti pozvan da potvrdi (posvjedoči) zaključke skupštine ili sjednice nekoga drugog tijela. To će napose biti slučajevi prema Zakonu o trgovačkim društvima. Zato je i bilo bitno da institucija javnog bilježništva počne djelovati prije nego što stupi na snagu Zakon o trgovačkim društvima. Prema Prijedlogu zakona o trgovačkim društvima, koji se nalazio na drugom čitanju pred Saborom Republike Hrvatske, Zakon o trgovačkim društvima stupio bi na snagu 1. srpnja 1994.⁸

Ako je javni bilježnik pozvan da potvrdi (posvjedoči) zaključke skupštine ili sjednice nekoga drugog tijela pravnih osoba, u zapisnik će unijeti dan i vrijeme sjednice, zatim će opisati sve što se u njegovoj nazočnosti događalo, predlagalo ili izjavilo, ako je to važno za prosuđivanje pravilnosti postupaka, a posebno zaključke donijete na sjednici.

---

⁸ Naknadno je odlučeno da se Zakon o trgovačkim društvima počne primjenjivati od 1. siječnja 1995. (nap. a.).

4.4. Protesti

Člankom 91. ZJB/03 predviđena je dužnost i pravo javnog bilježnika da protestira mjenice i vodi protestne upisnike. To će se obavljati po mjeničnim propisima. Isto ovlaštenje ima javni bilježnik, na odgovarajući način, i prigodom protestiranja čekova i drugih vrijednosnih papira. O tim radnjama morat će se voditi poseban upisnik (članak 116., stavak 1., točka 3. navedenoga zakona).

4.5. Preuzimanje na čuvanje novca i vrijednosnih papira

Osobito važan aspekt poslovanja javnih bilježnika bit će preuzimanje na čuvanje novca i vrijednosnih papira radi predaje trećima.

Javni bilježnik može preuzeti na čuvanje gotov novac, mjenice, čekove, javne obveznice i druge vrijednosne papire, a dužan ih je preuzeti samo kad su mu u povodu sastavljanja javnobilježničkog akta predani zato da bi ih izručio određenoj osobi ili da bi ih položio kod određene vlasti.

Ako preuzimanje nije prigodom sastavljanja javnobilježničkog akta potvrđeno u njemu samom, o preuzimanju će se sastaviti zapisnik u kojemu će se točno naznačiti brojevi upisnika i depozitne knjige, mjesto i vrijeme preuzimanja, odnosno oznaka i vrijednost iznosa novca, preuzetih papira te ime osobe koja ih je predala i njenu izjavu o tome što s njima treba učiniti. Javni će bilježnik o preuzimanju izdati stranci potvrdu u kojoj će specificirati novac i vrijednosne papire koji su mu predani.

Ako se novac i vrijednosni papiri javnom bilježniku pošalju pismom, o tome će se također sastaviti zapisnik. Pismo će se pričvrstiti uz zapisnik.

Uz ostale registre koje mora voditi javni bilježnik mora voditi i depozitnu knjigu o preuzetom i izdanom tuđem novcu, vrijednosnim papirima i dragocjenostima, u koju se pored točne oznake preuzetog depozita mora unijeti ime i adresa deponenta te onoga kome se predmet treba predati.

4.6. Učinak javnobilježničkog pologa

Osobito je važno upozoriti da polog učinjen kod javnog bilježnika ima učinak sudskog pologa.

Učinci polaganja uređeni su Zakonom o obveznim odnosima (Narodne novine br. 53/1991. i 73/1991.). Polaganjem dugovane stvari dužnik se

oslobađa obveze u trenutku kad je stvar položio. Ako je dužnik zakasnio, njegovo zakašnjenje prestaje. Od trenutka kad je stvar položena, rizik slučajne propasti ili oštećenja stvari prelazi na vjerovnika. Od dana polaganja prestaju teći kamate, pa prema tome i zatezne kamate. Ako, pak, dužnik uzme natrag položenu stvar, smatrat će se kao da nije bilo polaganja, a njegovi sudužnici i jamci ostaju u obvezi.

Napominje se da javni bilježnik kao sudski povjerenik može preuzimati ostavinske isprave, novac, vrijednosne papire ili dragocjenosti.

5. JAVNI BILJEŽNICI KAO POVJERENICI SUDOVA I DRUGIH VLASTI

Već u ZJB/93 bilo je predviđeno da javni bilježnici mogu biti povjerenici sudova i drugih vlasti. No njihov status u tom svojstvu morao se urediti posebnim zakonima. To je kasnije i učinjeno, primjerice, u Zakonu o nasljeđivanju (Narodne novine br. 48/2003. i 163/2003.) i Ovršnom zakonu (Narodne novine br. 57/1996., 29/1999., 42/2000., 173/2003., 194/2003., 151/2004., 88/2005., 121/2005. i 67/2008.). Određeni poslovi javnim bilježnicima povjereni su i u dostavi u vezi s parničnim postupkom.

Međutim, javnom se bilježniku moglo odmah nakon stupanja na snagu ZJB/93 povjeriti određene poslove. Tako je čl. 157. ZJB/93 bilo određeno:

“(1) Sud ili koja druga vlast mogu javnom bilježniku povjeriti i ove poslove:

- 1) popis i pečačenje ostavinske imovine i stečajne mase;
- 2) procjene i javne prodaje (dražbe) pokretnih stvari i nekretnina u izvanparničnom postupku, osobito dobrovoljnih prodaja;
- 3) provedbu rasprave o razdiobi prodajne cijene u izvršnom postupku;
- 4) sastavljanje i provjeru računa koje su položili skrbnici ili upravitelji većih imovina;
- 5) sve poslove koji im se po posebnim zakonskim propisima mogu povjeriti.

(2) Povjereni se posao iz opravdanih razloga može javnom bilježniku iz opravdanih razloga oduzeti u svako doba.

(3) Javni bilježnik odgovara za štetu koju kao povjerenik koje vlasti počini strankama.”

6. HRVATSKA JAVNOBILJEŽNIČKA KOMORA

Člankom 9. ZJB/93 bilo je propisano da se javni bilježnici na području Republike Hrvatske obvezatno udružuju u Hrvatsku javnobilježničku komoru sa sjedištem u Zagrebu.

Člankom 173. st. 1. ZJB/93 bilo je određeno da će se Komora osnovati kada na području Republike Hrvatske bude imenovano i počne raditi najmanje pedeset javnih bilježnika.

Osnivačka skupština Hrvatske javnobilježničke komore održana je 11. veljače 1995. u Zagrebu. Od ukupno dotad imenovanih 153 javna bilježnika skupštini je bilo prisutno njih 139. Pravo glasa imali su samo oni javni bilježnici koji su faktično započeli s radom. Takvih je bilo 129 od kojih je njih 118 sudjelovalo u radu skupštine i donosilo odluke.

Na toj skupštini donesen je prvi Statut Hrvatske javnobilježničke komore.

Za prvog predsjednika Hrvatske javnobilježničke komore izabran je Ante Ilić, dipl. iur., javni bilježnik u Zagrebu. On je na čelu Komore bio do 21. ožujka 2007., kad je za sljedećeg predsjednika izabran velikogorički javni bilježnik Ivan Maleković, dipl. iur.

Za članove prvoga Upravnog odbora Hrvatske javnobilježničke komore izabrani su: Vladimir Marčinko, dipl. iur., Jožica Matko Ruždjak, dipl. iur., Gordana Jakobović, dipl. iur., Marijan Jurić, dipl. iur., Anđelko Stanić, dipl. iur., Toma Matković, dipl. iur., Anđelka Smojver-Bašić, dipl. iur., Ante Kravar, dipl. iur., Dinko Đurđević, dipl. iur. i Ranka Benc, dipl. iur.

Za članove prvoga Nadzornog odbora Hrvatske javnobilježničke komore izabrani su Melanija Duić, dipl. iur., Stipe Šaškov, dipl. iur. i Ivan Parlov, dipl. iur.

Prema čl. 132. ZJB/93 Komoru sačinjavaju svi javni bilježnici koji su upisani u njene upisnike. Komora čuva ugled, čast i prava javnobilježničkog staleža i skrbi da javni bilježnici savjesno i u skladu sa zakonom obavljaju svoje dužnosti. Tijela Komore su Skupština, Upravni odbor i predsjednik. Komora ima svoju stručnu službu.

Hrvatska javnobilježnička komora kao dan osnutka obilježava 17. studenoga, iako su prvi javni bilježnici položili prisegu 18. studenoga 1994., kada su im predane i povelje o postavljenju na tu odgovornu javnu dužnost. Smatramo da je upravo 18. studenoga 1994. dan kada je ustrojena ta služba. Predlažemo da nadležna tijela Komore razmotre mogućnost da se ubuduće 18., a ne 17. studenoga obilježava dan te službe. Moguće je da je 17. studenoga izabran kao dan službe, jer prve povelje o postavljenju imaju datum 17. studenoga 1994.,

ali su one stvarno uručene prvim javnim bilježnicima 18. studenoga 1994. što se može smatrati i početkom djelovanja javnobilježničke službe u Republici Hrvatskoj.

7. ZAKLJUČNO

Namjera je autora bila podsjetiti na neke činjenice vezane uz proces stvaranja javnobilježničke službe u Republici Hrvatskoj nakon njezinoga državnopravnog osamostaljenja od bivše SFRJ.

Zajedničkim nastojanjima Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske i brojnih pravnih stručnjaka i znanstvenika izvan te institucije pripremljen je ZJB/93 kao pravna osnova nove javne službe. Smatramo da je bila riječ o dobro obavljenom poslu jer javno bilježništvo i danas ostvaruje svoje zadaće upravo na zasadama toga propisa i niza podzakonskih akata koji su slijedili.

Summary

Ivica Crnić*

BEGINNINGS OF NOTARIES PUBLIC IN THE REPUBLIC OF CROATIA

After Croatia became an independent state, a radical reform of the legal system was required, with new company regulations, new property and ownership relations, the transfer of certain administrative and judicial functions to other bodies, and there was also the need for notaries public as a separate public service in the Republic of Croatia.

The Ministry of Justice of the Republic of Croatia together with a large number of legal experts and researchers from outside this institution were involved in preparing the Law on Public Notaries which would provide a legal basis for the newly established public service. This proved to be effective since the notary public service is still being conducted on the basis of this Law and a number of bye-laws which followed.

---

* Ivica Crnić, LL. B., attorney, Gornji prečac 8, Zagreb

The Law on Notaries Public was passed in 1993, and it came into effect on October 1, 1994. The Law also proved necessary, owing to the fact that the Company Act came into effect on January 1, 1995.

The legislator chose the so-called pure Latin type of notaries, such as that found in most of the countries that have adopted this public service. This implies separation and autonomous functioning of notary public and lawyers services.

The first notaries public took their oath on November 18, 1994, when they were awarded charters on their nomination to this responsible public duty.

The purpose of this text is to recall some of the events related to the introduction and beginnings of notaries public in the Republic of Croatia.

Key words: notary public, notary's office, chamber, introduction of the notaries public in the Republic of Croatia, companies

Zusammenfassung

Ivica Crnić**

DER BEGINN DES ÖFFENTLICHEN NOTARIATS IN DER REPUBLIK KROATIEN

Die radikale Reform des Rechtssystems in der Republik Kroatien nach der staatsrechtlichen Verselbstständigung, die sich auch in den neuen Vorschriften zu den Handelsgesellschaften, der Neuordnung der Vermögens- und Eigentumsverhältnisse sowie der Notwendigkeit, gewisse Aufgaben der Verwaltung und Justiz auf andere Behörden zu übertragen, niederschlug, machte es erforderlich, das öffentliche Notariat als besonderen öffentlichen Dienst in der Republik Kroatien wieder einzuführen.

Aufgrund gemeinsamer Bemühungen des Justizministeriums der Republik Kroatien und zahlreicher externer Rechtsexperten und -wissenschaftler entstand das Gesetz über das öffentliche Notariat als Rechtsgrundlage für diesen neuen öffentlichen Dienst. Es erwies sich, dass die Aufgabe gut gelöst worden war, weil das Notariat seine Aufgaben auch heute auf den Fundamenten dieser Vorschrift und zahlreicher nachrangiger Vorschriften erfüllt.

** Ivica Crnić, Dipl.-Jur., Rechtsanwalt, Gornji prečac 8, Zagreb

Das Gesetz über das öffentliche Notariat wurde 1993 verabschiedet und wird seit dem 1. Oktober 1994 angewandt. Das Gesetz war auch deshalb erforderlich, weil mit dem 1. Januar 1995 auch die Anwendung des Gesetzes über die Handelsgesellschaften einsetzte.

Der Gesetzgeber hat sich für das reine so genannte Lateinische Notariat entschieden, das in den meisten Ländern der Welt verbreitet ist, die über dieses Institut verfügen. Darunter ist die Trennung und Unabhängigkeit der Aufgaben des Notars von denen des Rechtsanwalts zu verstehen.

Die ersten Notare legten am 18. November 1994 ihren Eid ab und nahmen die Urkunden über ihre Amtseinsetzung in Empfang.

Dieser Text soll an einige Ereignisse im Zusammenhang mit Gründung und Arbeitsbeginn des öffentlichen Notariats in Kroatien erinnern.

Schlüsselwörter: öffentliches Notariat, Notariat, Kammer, Einführung des öffentlichen Notariats in der Republik Kroatien, Handelsgesellschaften